

"Kulturarv ligger bakom invandrarnas brottslighet"

Publicerad 2005-12-12 01:05

Mauricio Rojas avslöjar ny Brå-rapport: Förhållandena i Sverige kan inte förklara skillnaderna mellan olika invandragrupper. På onsdag presenterar Brottsförebyggande rådet rapporten "Brott bland svenskar och invandrare". Den visar att invandrarnas generella överrepresentation när det gäller registrerad brottslighet ligger på lite över hundra procent. För grövre brott, exempelvis mord, dråp, misshandel mot obekanta och våldtäkt, är siffran 300-400 procent. Men samtidigt som invandrare från vissa länder inte alls begår brott oftare än infödda svenskar gör invandrare från andra länder det i mycket stor omfattning. Det är bara olikheterna i invandrarnas sociokulturella arv som kan ge en tillfredsställande förklaring till skillnaderna i brottsbelastning mellan olika invandragrupper. Ämnet har ansetts vara tabu, men måste nu komma upp till ytan, skriver folkpartiets integrationstalesman Mauricio Rojas.

På onsdag offentliggörs en av de mest fördröjda men behövda rapporter jag känner till, nämligen Brottsförebyggande rådets (Brå) rapport "Brott bland svenskar och invandrare". Den enda hittills befintliga rapporten i ämnet, "Invandrares och invandrares barns brottslighet", kom ut för nästan tio år sedan (1996) och baserades på siffror från 1980-talet.

Att det dröjt tio år innan Brå följt upp denna rapport kan inte förklaras av ointresse för frågan, tvärtom. Sanningen är att det har varit mycket kontroversiellt att över huvud taget undersöka denna känsliga aspekt av vår verklighet.

Den känsliga fråga rapporten berör förklarar antagligen också den långsamma processen kring publiceringen av den rapport som presenteras på onsdag. De huvudsakliga statistiska resultaten har varit framräknade och analyserade sedan länge, men rapportens offentliggörande har fördröjts eftersom nya granskningar och bearbetningar ansågs nödvändiga beroende på ämnets kontroversiella karaktär.

I våras träffade jag två av de ansvariga för rapportens framtagning, bland dem den nu avlidne Jan Ahlberg som också var författare till rapporten från 1996. Det var ett möte som vittnade om en påtaglig nervositet som publiceringen av den nya rapporten föranledde inom vissa miljöer.

Under samtalet konstaterade Ahlberg att den nya rapportens resultat i allt väsentligt bekräftade resultaten från den tidigare rapporten. Studien från 1996 innehåller en hel del information och slutsatser som tvingar oss att undersöka besvärliga aspekter kring vissa invandragrupperns överrepresentation i brottsligheten i allmänhet och i vissa brottskategorier i synnerhet. Mot bakgrund av detta var det inte svårt att förstå anledningen till Brås nervositet inför publicerandet av den nya rapporten, vilket sedan ledde till att rapportens offentliggörande fördröjdes.

I båda rapporterna finns två grundläggande konstateranden. Det första är att det är infödda personer som står för den stora merparten brott som begås i Sverige.

Det andra är att invandrade personer är klart överrepresenterade i brottsstatistiken. Invandrarnas generella överrepresentation när det gäller registrerad brottslighet ligger på lite över hundra procent. Denna överrepresentation gäller praktiskt taget alla typer av brott, men den växer avsevärt, till 300 eller 400 procent, när det gäller grövre brott, exempelvis mord, dråp, misshandel mot obekanta och våldtäkt.

Denna allmänna överrepresentation gäller oavsett socioekonomisk status, det vill säga att överrepresentationen består praktiskt taget oförändrad när man jämför exempelvis förvärsarbete och yrkesgruppstillhörighet i Sverige, samma sak gäller efter kontroll av kön, ålder och bostadsort.

Det är till och med så att den största överrepresentationen finns bland förvärsarbetande invandrare med tjänstemannayrken (126 procent kontra cirka 90 procent för invandrade personer med arbetaryrken eller icke förvärsarbetande).

Med andra ord, invandrarnas överrepresentation i registrerad brottslighet kan inte förklaras med en enkel hänvisning till socioekonomiska faktorer eller, som det står att läsa i rapporten från 1996: "Invandrarnas

överrepresentation i brottslighet förklaras således inte av en ogynnsam fördelning vad gäller kön, ålder och bostadsort (&). Till detta kan nu läggas att invandrarnas överrepresentation i brottslighet inte heller kan förklaras med att invandrare är sämre lottade än svenskar när det gäller socioekonomisk status."

Andra förklaringsfaktorer måste således till och där börjar det kontroversiella. Är det själva invandringen som är den förklarande faktorn? Till en viss del kan denna faktor spela roll men det kan inte vara avgörande. Faktum är att olika invandrargrupper sinsemellan visar mycket stora variationer i brottsbelastningen, där några grupper knappast visar någon som helst överrepresentation av brott. I rapporten från 1996 visar det sig till exempel att människor födda i vissa länder i borte Asien står för en obetydlig överrepresentation, däremot har chilener och nordafrikaner (från Maghrebområdet) en överrepresentation av brott på cirka 300 procent.

Inte heller kan diskriminering eller "rasism" vara en avgörande förklaringsfaktor eftersom det då vore mycket svårt att förstå varför chilenerna enligt samma studie uppvisar en betydligt högre brottsöverrepresentation än exempelvis etiopierna och andra grupper från Afrika söder om Sahara, eller varför personer från Mellanöstern skulle ha dubbelt så hög brottsbelastning jämfört med indier och vietnameser.

Detta blir ännu mer påfallande när man studerar olika kategorier av brott mer i detalj. Då finns det inga socioekonomiska eller andra faktorer som direkt har med situationen i Sverige att göra som kan förklara vissa nationaliteters kraftiga överrepresentation i vissa typer av brott. Här finns det uppseendeväckande stora skillnader mellan grupper som ur en socioekonomisk synvinkel är mer eller mindre lika utsatta.

Den aspekt som ofrånkomligen måste beaktas för att kunna ge en förklaring till de frågor som ställs här handlar om invandrarnas sociokulturella arv. Det är bara olikheterna i detta arv som i kombination med andra allmänverkande faktorer - som utsatthet eller diskriminering - kan ge en mer tillfredsställande förklaring till såväl skillnaderna i brottsbelastningen som "specialiseringen" i vissa typer av brott. Ett sådant påstående har hittills varit mer eller mindre tabubelagt, men det är det enda sättet att verkligen både förstå och ta itu med en situation som är djupt otillfredsställande.

Det är dessutom det enda sättet att sluta tala om alla invandrare som om de vore en och samma grupp. Vi måste sluta tala i generaliserande termer och ta avsteg från påståenden som drar alla invandrare över en kam. Sanningen är att invandrade personer från vissa länder inte alls begår brott oftare än infödda svenskar medan invandrare från andra länder gör det i mycket stor omfattning.

Det handlar emellertid inte bara om betydande genomsnittliga skillnader mellan olika nationaliteter utan också om eventuella skillnader inom olika nationaliteter, eftersom invandrade grupper från ett och samma land kan vara mycket heterogena i termer av exempelvis etnicitet och klasskultur. Vi måste därför fördjupa oss i de olika nationaliteternas sociokulturella bakgrunder och olikheter för att hitta mer hållbara förklaringar till de stora skillnaderna i brottsbelastningen mellan och inom olika invandrargrupper som är så uppenbar.

Exakt hur den nya Brå-rapporten ser ut kommer vi att veta på onsdag. Vi vet inte hur mycket av det insamlade materialet som kommer att redovisas.

Vad vi emellertid vet är att det statistiska material som Brå samlat in före sommaren bekräftade den gamla rapportens knivskarpa analys och kontroversiella slutsatser.

Det är fortfarande där vi har utgångspunkterna för en uppriktig, öppen och seriös debatt som verkligen kan hjälpa oss att ta itu med företeelser som inte bara skadar de direkta brottsoffren utan hela samhällsklimatet och inte minst den allmänna uppfattningen om de personer som kommit till Sverige från alla världens hörn.

MAURICIO ROJAS Riksdagsledamot och integrationstalesman (fp)

PDF från Petterssonsblogg.se